НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії,
ректор ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

_____ М. О. Кириченко
«10» 03 2020 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ОСНОВ ЕКОНОМІКИ

рівень вищої освіти: другий (магістерський)
галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
освітньо-професійна програма:
«Публічне управління та адміністрування»

Київ – 2020

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з основ економіки

рівень вищої освіти: другий «магістерський»
галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
освітньо-професійна програма: «_____»

Укладачі:
професор кафедри
публічного управління і проектного менеджменту,
доктор наук з державного управління, професор О. В. Алейнікова

завідувач кафедри
публічного управління і проектного менеджменту
доктор наук з державного управління, доцент Є. Г. Карташов

професор кафедри
публічного управління і проектного менеджменту
доктор наук з державного управління, професор Н. Г. Діденко

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Програма фахового вступного випробування	5
Рекомендована література	8

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового вступного випробування з основ економіки – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені/рівні бакалавра/ спеціаліста/магістра, з метою конкурсного відбору абітурієнтів на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування» в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Випробування проходить у письмовій формі: абітурієнти надають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету. Тривалість написання роботи – 90 хвилин.

Білет фахового вступного випробування містить 3 питання.

Вимоги до відповіді вступника

Вступник повинен виявити: вміння аналізувати економічні процеси, пояснювати природу, функції та механізми економічних явищ, розкривати їх сутність та значення для розвитку суспільства, класифікувати ці явища за різними критеріями, проводити порівняльний аналіз, давати визначення економічним явищам та пояснювати їх сутність і зміст, демонструвати обізнаність із тенденціями і проблемами розвитку сучасних економічних знань.

Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Економічна теорія: предмет, методи

Основні етапи розвитку економічної теорії. Сучасні економічні теорії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет економічної теорії. Продуктивні сили. Чинники виробництва. Виробничі (економічні) відносини. Суб'єкти економічних відносин. Спосіб виробництва та суспільно-економічна формація. Позитивна і нормативна економіка.

Методи економічної теорії. Метод наукової абстракції. Єдність історичного і логічного. Статистичний аналіз. Експеримент. Економічна категорія. Економічні закони.

Формування економічної політики. Економічна теорія як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики.

Економічна реформа та інституція влади. Соціальна стабільність.

Тема 2. Потреби, ресурси, виробничі можливості

Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Економічний закон зростання потреб. Формування потреб.

Економічні інтереси, їх сутність та суб’єкти. Взаємозв’язок інтересів та потреб. Єдність та протиріччя інтересів економічних суб’єктів та шляхи їх розв’язання.

Технологічні можливості суспільства. Економічні ресурси та їх види. Обмеженість (рідкість) економічних ресурсів. Суперечність між суспільними потребами і економічними ресурсами суспільства. Вибір альтернатив ефектного використання обмежених ресурсів та виробничих можливостей.

Тема 3. Сутність, структура і типи економічних систем

Суспільне виробництво як основа економічної системи. Продуктивні сили суспільства. Суспільний поділ праці як чинник розвитку продуктивних сил. Спеціалізація й кооперування виробництва.

Система виробничих (економічних) відносин. Суб'єкти економічних відносин. Організаційно-економічні та соціально-економічні відносини.

Власність в економічній системі. Поняття власності. Економічний зміст і право власності. Типи (види) власності. Сучасні тенденції розвитку власності.

Типи економічних систем. Досучасні економічні системи. Командно-адміністративна система. Ринкова система. Змішані (поліформічні) системи. Перехідні економічні системи.

Тема 4. Форми організації суспільного виробництва

Форми економічних зв'язків і виробництва. Натуральне виробництво. Товарне виробництво. Загальні основи й суперечності товарного виробництва.

Товар і його властивості. Форми вартості. Теорії, що визначають вартість товару: теорія трудової вартості, граничної корисності, попиту та пропозиції. Закон вартості.

Становлення та еволюція грошових відносин. Коротка історія розвитку грошей. Функції грошей. Види грошей: товарні, символічні (паперові), кредитні. Кількісне визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обміну.

Тема 5. Ринок і його інфраструктура

Виникнення ринкової організації суспільного виробництва. Сутність ринку й об'єктивні умови його функціонування. Функції ринку. Структура ринку. Критерії

розмежування ринку. Види ринків.

Конкуренція та її роль у функціонуванні ринкової економіки. Конкуренція продавців. Конкуренція покупців. Типи конкуренції. Досконала та недосконала конкуренція. Нецінова конкуренція.

Принцип «невидимої руки». Суперечності ринкової економіки. Монополія як антипод конкуренції. Захист конкуренції від монополії. Антимонопольне законодавство.

Тема 6. Підприємництво та підприємство

Підприємницька діяльність. Поняття підприємницької діяльності та її функції. Принципи підприємництва. Умови підприємництва. Чинники підприємницької діяльності.

Особливості підприємництва в Україні. Організаційно-правові форми підприємництва в ринковій економіці. Одноосібне володіння. Партнерство або товариство. Корпорація. Становлення організаційно-правових форм підприємства в Україні.

Підприємство та його види. Суть та ознаки підприємства. Види підприємств залежно від власності, розміру та сфер функціонування. Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності. Основний та оборотний капітал, його структура. Капітал сфери обігу. Фізичне та моральне зношування основного капіталу. Амортизація. Державне регулювання норми амортизації.

Сучасна НТР і моральне зношення основного капіталу. Чинники прискорення обороту капіталу в умовах сучасної НТР. Економічна ефективність.

Домогосподарство. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин. Сектор домогосподарств та їх місце в економічному житті суспільства. Доходи домогосподарств. Витрати домогосподарств.

Тема 7. Державне регулювання економіки

Необхідність державного регулювання ринкової економіки Сутність понять «державне регулювання економіки» та «економічна політика». Економічна сутність об'єктів і суб'єктів державного регулювання економіки та економічної політики. Основні принципи державного регулювання економіки країни. Характеристика основних методів у сфері державного регулювання економіки та економічної політики..

Кейнсіанський і монетарний підходи до економічної ролі держави. Методи державного впливу на ринкову економіку. Адміністративні методи регулювання. Економічні методи регулювання. Соціальний захист населення. Необхідність і сутність соціального захисту населення в умовах ринкової економіки. Система державного захисту споживача. Стабілізаційна політика держави: кейнсіанський і монетаристський підходи.

Система показників, які характеризують економічне зростання і економічний розвиток країни та її регіонів. Показники аналізу структури валового внутрішнього продукту (ВВП). Аналіз динаміки ВВП та інших макроекономічних показників. Розрахунок показника «ВВП на душу населення».

Макроекономічне планування та прогнозування. Економічна політика та її оптимізація.

Тема 8. Економічне зростання та макроекономічна ринкова рівновага

Циклічний розвиток економіки. Поняття економічного зростання, його фактори, джерела й типи. Економічний цикл та його фази. Довгі хвилі в економічній динаміці. Структурні кризи. Природа економічної кризи в Україні.

Антициклічне регулювання. Макроекономічна рівновага. Сукупний попит та його фактори. Сукупна пропозиція та її фактори. Споживання й заощадження: фактори, функції. Середня та гранична схильність до споживання й заощадження.

Інвестиції: фактори, функції. Мультиплікатор інвестицій. Моделі рівноваги. Основні показники економічного зростання економіки (темпи зростання, темпи приросту

та ін.).

Тема 9. Фінансова система

Сутність фінансів та їх роль у ринковій економіці. Державний бюджет. Бюджетна система. Доходи державного бюджету. Видатки державного бюджету. Бюджетний дефіцит. Державний борг.

Податкова система і податкова політика держави. Сутність податків. Елементи податкової системи. Види податків. Принципи оподаткування. Дискреційна та недискреційна податкова політика. Формування податкової системи в Україні.

Грошова система держави. Рівновага на грошовому ринку. Закони грошового обігу. Інфляція, її форми й антиінфляційні заходи держави. Економічні, соціально-політичні та фінансові методи стабілізації валют. Грошовий ринок. Грошово-кредитне регулювання економіки.

Тема 10. Закономірності розвитку світового господарства

Поняття світового господарства та етапи його розвитку. Міжнародний поділ праці, його принципи й форми. Міжнародна спеціалізація та кооперація виробництва. Особливості міжнародного поділу праці в сучасних умовах. Інтернаціоналізація господарського життя.

Інтеграційні процеси на сучасному етапі розвитку світу. Міжнародна торгівля та утворення світових ринків товарів. Структура міжнародної торгівлі. Особливості міжнародної торгівлі на сучасному етапі..

Протекціонізм. Міжнародний рух капіталів. Утворення міжнародного ринку робочої сили. Вплив міграції робочої сили на країни, що ввозять і вивозять робочу силу.

Міжнародні кредитні відносини. Види кредитів та порядок їх надання. Міжнародний валютний фонд. Світовий банк.

Тенденції інтеграції економіки України в світову економіку: проблеми її технологічного розвитку, відновлення її культурного та наукового потенціалу, інвестицій і структурної перебудови національної економіки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Атаманюк, Р. Ф. Соціальна економіка : навч. посібник. Львів : Новий Світ 2000, 2012. 204 с.
2. Артим-Дрогомирецька З. Економічний ризик: навч. посіб. Львів : Магнолія, 2015. 320 с.
3. Доброскок Ю. Б., Шталь Т. В., Тищенко О. О., Проскурніна Н. В. Глобальна економіка : навч. посіб. Харків : Форт, 2016. 358 с.
4. Економічна теорія: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Харків : Право, 2016. 267 с.
5. Касьяненко Л. М. Економічна теорія: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 224 с.
6. Малиш Н. А. Бюджетно-податкова політика України : навч.-метод. матеріали / Н. А. Малиш, Л. В. Ільченко-Сюйва. Київ : НАДУ, 2015. 52 с.
7. Національний економічний розвиток: концепція, механізм, ресурсне забезпечення: монографія / Л. В. Проданова, О. О. Зиза, О. О. Фоміна, В. В. Трохимчук, С. В. Волошина та ін.; за заг. ред. д.е.н., проф. О. Б. Чернеги. – К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 330 с.
8. Старостенко Г. Г. Національна економіка : навч. посіб. / Г. Г. Старостенко, С. В. Онишко, Т. В. Поснова ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Київ : Ліра-К, 2016. 430 с.
9. Соціальна економіка: навч. посіб. – 2-ге вид., без змін / [О.О. Бєляєв (кер. авт. кол.), Є.Б. Ніколаєв (наук. ред.), А.В. Келічавий та ін.]. – К.: КНЕУ, 2016. – 481 с.
10. Фінанси: підручник / [І. О. Лютий та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф., заслуж. економіста України І. О. Лютого ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Ліра-К, 2017.
11. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Г. Чепінога; Нац. акад. наук України, Київ. ун-т права. Київ : Ліра-К, 2017. 240 с.
12. Якобчук В.П. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. / В.П. Якобчук, Ю.В. Богоявленська, С.В. Тищенко – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 476 с.